

Oikeudenmukaista ja kohtuullista?

Eduskuntavaalit lähestyvät. Kun vaalit lähestyvät, niin sanat "oikeudenmukaisuus" ja "kohtuullisuus" nousevat eri puolueiden käytössä hyvin suosituiksi sanoiksi. Näitä sanoja saa lukea muun muassa erilaisista kolumneista, niitä kuulee jatkuvasti myös eri puolueiden puheenvuoroissa. Laitoin Googleen hakusanaksi sanat 'oikeudenmukainen veropolitiikka' nähdäkseni mitä näiden sanojen takaa löytyy. Kun katsoin tuloksia, niin kyllä hymyilytti. Puolueesta toiseen sama laulu raikaa: "Haluaamme oikeudenmukaista veropolitiikkaa". Eräät puolueet ja heidän edustajansa ovat kuitenkin keksineet keinon, jolla erottautua muista. He käyttävät sanoja "epäoikeudenmukainen veropolitiikka" tai "sosiaalisesti oikeudenmukainen veropolitiikka"!

Tuntuu siltä, että poliitikot turvautuvat näiden turvallisten sanojen taakse, kun eivät muuta enää keksi. Sillä aivan varmaa on, että kaikki ihmiset haluavat oikeudenmukaisia ja kohtuullisia ratkaisuja. Ongelma on vain siinä, että ihmisillä on erilainen käsitys siitä, mikä milloinkin on oikeudenmukaista ja kohtuullista. Onko oikeudenmukaista lopulta kuitenkin vain se, että "minä hyödyn enemmän kuin sinä"?

Elintarvikealalla vuoden alusta voimaan tullut juoma-, makeis- ja jäätelöalaa koskeva makeisvero on herättänyt paljon keskustelua. On selvää ja myös ymmärrettävää, että näiden alojen näkemys on, että kyseessä on syrjivä vero, joka ei ole oikeudenmukainen. Tämän johdosta on esitetty, että tällainen vero tulisi poistaa ja sen tilalle synnyttää kaikkia elintarvikealoja samalla tavalla kohteleva sokerivero. Oma näemykseni on, että tällainen myös leipomoalaa koskevaa sokerivero ei olisi lainkaan oikeudenmukainen ja kohtuullinen. Se olisi vain tyypillinen suomalainen tapa "jakkaa kurjuutta". Se olisi myös leipomoalan yrityksille yksi byrokratian lisäys nykyisten lukemattomien velvoitteiden jatkeeksi. Se aiheuttaisi paljon työtä ja vaivaa, niin yrityksille kuin viranomaisille. Jokaisen yksittäisen tuotteen osalta pitäisi laskea, kuinka paljon sokeria tuote sisältää ja paljonko veroa tulisi kunkin tuotteen osalta maksaa.

Elämä ei aina tunnu, eikä ole oikeudenmukaista, ei myöskään erilaiset työehtosopimusmääräykset. Leipomoalalla on esimerkiksi ainoana elintarvikealana voimassa 100 % yötyölisä klo 21-06 välisenä aikana tehdystä työstä. Tuo määräys ei leipomoalan työnantajien mielestä ole tänäkään päivänä oikeudenmukainen ja kohtuullinen, ei vaikka se on ollut työehtosopimuksessa yli 100 vuotta. Työntekijöiden mielestä määräys varmankin on oikeudenmukainen ja kohtuullinen. Tällaista työehtosopimusmääräystä voi kuitenkin pitää leipomoalan yritysten kilpailukyvyyn kannalta syrjivänä. Siitä huolimatta mieleeni ei ole tullut esittää sellaista näkemystä, että samanlainen tes-määräys tulisi olla kaikilla elintarvikealoilla.

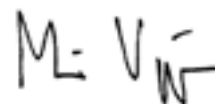
Tämä tällä erää oikeudenmukaisuudesta ja kohtuullisuudesta. Jääkäämme seuraamaan vaalikeskusteluja ja politiikkojen kauniita sanoja.

Tässä lehdessä on myös uutena palstana "tarinoita menneisyydestä", jossa on tarkoitus kertoa leipomo- ja konditoriaalalla tapahtuneista erikoisista tai muutoin mielenkiintoisista tapahtumista (ks. s. 11.). Tähän uuteen palstaan liittyen kerron johdannoksi kuulemani tarinan. Oy Emil Halme Ab:n omistaja **Emil Halme** totesi vuonna 1936 pojalleen **Allan Halmeelle**, että tämä hakisi töihin ja konditoriaoppiin Primulan Leipomoon. Näin Halme myös teki ja meni kysymään töitä silloiselta Primulan toimitusjohtaja **Pekka Väyryseltä**. Pekka Väyrynen kuitenkin totesi, että palkallisia töitä ei ole tarjota, mutta jos Halme kondiittoriksi aikoo, niin ilmaiseksi pääsee kyllä töihin. Halme otti tyytyväisenä vastaan tämän mahdollisuuden. Halme oli konditoriaopissa Primulassa 8 kuukauden ajan **Alpo Valkamon** alaisuudessa. Kun työskentelyjakso päättyi, Halme meni kiittämään Pekka Väyrystä saamastaan mahdollisuudesta ja siitä opista, mitä hänelle näiden kuukausien aikana oli kertynyt. Tällöin Pekka Väyrynen kysyi Halmeelta, että minkälaisia matkakustannuksia hänelle oli näiden kuukausien aikana syntynyt. Halme kertoi, että junan kuukausikortti oli maksanut 100

markkaa kuukaudessa. Tämän jälkeen Pekka Väyrynen otti takataskustaan lompakon ja antoi kahdeksan sadan markan seteliä Halmeelle todeten, että "kun palkkaa et näiden kuukausien aikana ole saanut, niin korvataan sinulle sentään nämä matkakustannukset". Halme muisteli Pekka Väyrystä ja hänen reilua tekoaan vielä vuosien jälkeenkin: "Siinä vasta oli reilu mies, kun tällaisen korvauksen hänelle maksoi, vaikka mistään korvauksesta ei oltu etukäteen mitään sovittu"!

Näin siis 1930-luvulla. Mitenköhän reiluna nykyajan nuoret tuollaista reiluutta pitäisivät? Mutta niin maailma ja odotukset muuttuvat, kun ajat paranevat. Nykyään asia taitaa olla niin, että töitä ei haluttaisi tehdä, mutta palkkaa pitäisi kuitenkin saada.

Lopuksi on vielä miellelyhtymien välttämiseksi syytä todeta, että allekirjoittanut ei kuulu Primulan Väyrysten sukuhaaraan. Uudesta Primulan Herkkutehtaasta voit kuitenkin lukea tämän lehden sivuilta 18-21.

Mika Väyrynen

